

ನನಗೆ ಕೂಲಿ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ನಾನು ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ! ಎಂದ.

ಮಾಸ್ತು ಅವಾಕ್ಷಾದರು. ‘ಪನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ನೀವು?’ ಎಂದು ಹುಬ್ಬಿಗಂಟಕ್ಕೆ ‘ನೀವು ಹಾಲು ಕೊಂಡುಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕೇಪ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೀವು ಕೂಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಿದ್ದರೆ ನಾವು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಕೊಂಡೊಯಲ್ಲು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಭಿಬಂಧಕ್ಕೂ ಹಾಲಿನ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತಾನು ಏರಿ ಬಂದ ಸೈಲ್‌ನಾಚೆ ಬಂದಾಗಿತ್ತು. ‘ಬೀಡ’ ಎನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತೀಗೂ ನೀಲಮ್ಮನಿಗೂ ಮನಸ್ಸು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಮುಖ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸಾಹೇಬನು ಸೈಲ್‌ಲೌ ಏರಿದನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಮಾಸ್ತು ನೀಲಮ್ಮನಲ್ಲಿ ‘ಶಿ ಸಾಬಿಗೆ ಎಂಥ ಶ್ರೀತಿಯೇ, ಆ ದೇವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು! ಹತ್ತು ಹದಿನೆಂದು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇವನ ಮಗ ಸಾದಿಕೆ, - ಈಗ ದುಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಇಡಾನಲ್ಲ - ಅವನನ್ನು ದರದರ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮನ ಬಗಿಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ನೆನಪುಂಟಾ ನಿನಗೆ?’ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

ನೀಲಮ್ಮನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಆ ದೃಷ್ಟಿ ಇದಿರಾಯಿತು. ಆ ದಿನ ಇದೇ ಅಭಿಬಂಧಕ್ಕೂ ತಮ್ಮ ಮಗ ಸಾದಿಕೆನ ಬೆಸ್ನಿಗೆ ಒಂದು ಕೋಲಿನಲ್ಲಿ ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ಮಾಸ್ತು ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಮಾಸ್ತು ಗಾಬರಿಯಲ್ಲಿ ‘ಯಾಕೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೊಡಯುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾಕೆ ಅವನನ್ನು ಕರೆತಂದಿರಿ?’ ಎಂದು ಆತಂಕದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

ಆಗ ಅಭಿಬಂಧಕ್ಕೂ ‘ನೋಡಿ ಮಾಸ್ತೀ, ಈ ಮಗ ಎಂಥ ಹಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಗೇತ್ತಾ? ಅದರಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಈಗ ತಲೆ ತಗ್ನಿಸುವ ಹಾಗಾಗಿದ್ದ’ ಎನ್ನತ್ತು ‘ಇಂವ ಏನು ಮಾಡಿದ ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮನ ಹಿಂದಿನ ಶಟ್ಟರ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಒಬಗಿ ತಸ್ವಿಂತಾನೆ ಬೆಳ್ಳಿದ್ದ ಏರಡು ತೆಗಿನ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಇಂದು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಕಡ್ಡ ತಂದಿದ್ದ. ‘ಯಾಕೆ ಕಡ್ಡ ತಂದದ್ದು?’ ಎಂದು ಬೆದರಿಸಿದೆ. ಬಾಯಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಏರಡು ಬಾರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ‘ನಾಳಿ ಸೀತಾಪುರ ಜಾತೀಯಲ್ಲಾ? ಅಲ್ಲಿ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಐಸೋ ಕ್ಯಾಂಡಿ ಮತ್ತು ಬಲೂನು ತೋಳಳ್ಳಲು ನನಗೆ ದುಡ್ಡ ಬೇಕಿತ್ತು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನೀವು

ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಿರಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಡ್ಡೆ ಎಂದ. ನನಗೆ ಇವನು ಕಡ್ಡಕೊಂಡ ನೋವಿನಹ್ಯೇ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂತೆಯ ಲಿಂಗಿಗೆ ನಾನು ಒಂದೊಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಲು ಸಮರ್ಥನಾಲ್ಲಿ ಎಂಬ ನೋವೂ ಕಾಡತೆಡಗಿತು. ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಆ ಸಿಟ್ಟನಲ್ಲೇ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಬಾರಿಸಲು ಮುಂದಾದೆ. ತಕ್ಷಣ ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಪ್ಪು ಇದೆ ಎಂದು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಾಯಿ ಕೇಳಲು ಮತ್ತು ಇವನಿಗೆ ಬುಡ್ಡಿ ಹೇಳಿಸಲು ಕರೆತಂದೆ. ನೀವು ಮಾಸ್ತು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹಾಲಿನ ಹೌಲಿಯೂ ಹೌದು’ ಎಂದ. ಹಾಗೆ

ಹೇಳುವಾಗ ಅವನ ಕಣ್ಣು ಹನಿಗೂಡಿತ್ತು. ಅದರೂ ಆತ ಗದ್ದಿನಾಗಿ ‘ನನಗೆ ಏಂ ಬನ ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಾಮಿ. ಅಷ್ಟೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉರಂ ಜಾತೀಗಾಗಿ ತಲಾ ಒಂದೊಂದು ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾರದಪ್ಪು ದುರದ್ದಪ್ಪಾಲಿ ನಾನು’ ಎಂದು ಹೇಳಿತ್ತಾ ‘ಆ ಏಂ ಬನ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಒಂಬತ್ತು ಜನರ ಹೊಷ್ಟೆ ಏರಡು ದಿನ ತಂಬುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಜಾತೀಯ ಗಮ್ಮಿಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ನಾನು ಕೆಂಡುಕೊಳ್ಳಲ್ಲಿ?’ ಎಂದು.

ದುಗೊಂಡಿ ಮಾಸ್ತು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಅಭಿಬಂಧಕ್ಕೂ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಆ ಕೋಲನ್ನು